

МУРАДЛИМ

ХЭМ

ЎЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

илимий-методикалық журнал № 3/4

Нөкис - 2022

МУГАЛЛИМ ХАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИҮ

ISSN 2181-7138

№ 3/4 - 2022 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ

Нағмет АЙЫМБЕТОВ

Байрамбай ОТЕМУРАТОВ

Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ

Алишер АЛЛАМУРАТОВ

Дилшодхўжа АЙТБАЕВ

Тўлқин АЛЛАЁРОВ

Умида БАҲАДИРОВА

Фархад БАБАШЕВ

Асқар ДЖУМАШЕВ

Гүлнара ЖУМАШЕВА

Мырзамурат ЖУМАМУРАТОВ

Асқарбай НИЯЗОВ

Сабит НУРЖАНОВ

Уролбой МИРСАНОВ

Бахтиёр РАХИМОВ

Арзы ПАЗЫЛОВ

Барлықбай ПРЕНОВ

Қаххор ТУРСУНОВ

Тажибай УТЕБАЕВ

Саодат ТОШТЕМИРОВА

Амангелди УТЕПБЕРГЕНОВ

Ризамат ШОДИЕВ

Зафар ЧОРШАНБИЕВ

Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ

Гулрухсор ЭРГАШЕВА

Шөлкемлестириўшилер:

Қарақалпақстан Республикасы

Халық билимлендириў

Министрлиги, ӨЗПИИИ

Қарақалпақстан филиалы

Өзбекстан Республикасы

Министрлер Кабинети

жанындағы Жоқарғы

Аттестация Комиссиясы

Президиумының 25.10.2007

жыл (№138) қарары менен

дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз хәм
хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге
алынды №01-044-санлы гуўалық
берилген.

Мәнзил: Нөкис қаласы,

Ерназар Алакөз көшеси №54

Тел.: 224-23-00

e-mail: uzniipnkkf@umail.uz,

mugallim-pednauk@umail.uz

www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz

Журналға келген мақалаларға жуўап қайтарылмайды, журналда жәрияланған мақалалардан алынған үзиндилер «Мугаллим хәм үзликсиз билимлендириў» журналынан алынды, деп көрсетилиўи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледі. Мақалада келтирилген мағлыўматларға автор жуўапкер.

МАЗМУНЫ

ТИЛ ХЭМ ЭДЕБИЯТ

Axmedova M.E. Филологик таълимда кредит-модулли ўқитиш механизми	4
Anorboyzoda F. Iqbol Mirzo she'rlarida shoir tasavvurining badiiy ifodasi	8
Soatova D.A. Alisher Navoiyning Lutfiyga ehtiromi (Ustoz shogird munosabatiga bir nazar)	11
Hasanov E.O. Terminologiya sohasining kelib chiqishi va uning bugungi kundagi ahamiyati	15
Qo'ziboyeva G. S. Alisher Navoiy asarlarida egalik qo'shimchalarining ifodalanishi	18
Шейхмамбетов С.Р., Каримова З.О. Методика преподавания литературы как наука	20
Хазраткулова А.В. Основные методы и приемы обогащения словарного запаса студентов на занятиях русского языка	24
Salomova G.A., Umarova R.R. The importance of corpus based language teaching in english classes	28
Panjieva R.B. The oretical backgrounds of selecting and designing c1 content for developing reading skills of pre-service teachers	32
Kalandarova S.T. The formation of learners competence based on business english	36
Hasanov E.O. The features of bussiness terms in english	39

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Шаббазова Д. Шахсий кадриятли ёндашув асосида бошланғич синф ўқувчилари саводхонлигини оширишнинг психологик-педагогик омиллари	43
To'rahonova M.A. Shaxsning rivojlanishida oila, maktab va atrof-muhitning ta'siri	46
Azimova Sh. G'. Oliy ta'limda mutaxassislik fanlaridan mustaqil ishlarni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari	52
Qulmatova B.A., Buranova D.A. Oliy ta'limda zamonaviy ta'lim texnologiyarini qo'llashning afzalliklari	56
Bo'riboev A.A. Organik kimyo o'qitishda muammoli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	59
Тўраева Г.Э. Бўлажак ўқитувчиларни ахборот технологиялари асосида соғлом тарбиялаш – педагогик тизим сифатида	63
Тошпулатов А.Х. Адабиётни тарих фани билан горизонтал, вертикал боғлаб ўқитишда ўқувчи бадний тафаккурини ривожлатириш шакл, метод ва воситалари	68
Зияева М. Педагогик неология таълим тизимининг ўрни	73
Тагаев Х.С. Умумқасбий фанларни ўқитишда дастурий воситалардан фойдаланишни баъзи бир муаммолари	77
Jabborova E., Ernazarova M.N. Ta'lim tizimida iqtidorli o'quvchilar tanlovi va ta'limini tashkil etish jarayoni	80
Baydjanova I.A. Oilaning jadal rivojlanishi, uning axloqiy va ma'naviy shakllanishi	85
Daminova N.K. Globallashuv jarayonida o'zbek oilalarida yoshlarning kasbiy ijtimoiylashuvi	89
Ziyoeva M.S. Oliy ta'limni zamonlashtirishda kredit-moduli tizimining zarurati	93
Каримов Ф.С. Развитие методики преподавания на основе технологии case-study	99

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲАМ РУЎХИЙЛИҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Mardanov R.J. Obrazlar tizimida diniy va dunyoviy tafakkurning qiyosiy talqini	104
Норбоев У.М. Роль и значение переписи населения в регулировании трудовых ресурсов для реального сектора в условиях Узбекистана	109

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Jamolov Sh.J. Nomanfiy butun sonlar ustida arifmetik amallarni o'rgatish metodikasi va hisoblash ko'nikmalarini tarkib toptirish	114
Эштемиров А.Н. Техника йўналишлари таълим жараёнида моделлаштириш методидан фойдаланишнинг умумий жиҳатлари	117
Нортожиёв А.М. Физикани архитектура ва қурилиш фанлари интеграцияси асосида ўқитишда талабаларнинг касбий компетенциясини шакллантириш усуллари	121
Parmanov A.A. PISA test topshiriqlarining berilish shakllari haqida	124
Iskandarov D.X. Muvofiqlik alomatlari yordamida taqsimotni normallikka tekshirishning ba'zi masalalari	129
Тангатов Б.Б. Развитие профессиональной речевой компетенции будущих инженеров	132
Alizhanov D.A. The importance of teaching physics for the 6 th grade based on interdisciplinary linkages	137

БАСЛАЎЫШ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТӘРБИЯ

Mamadiyeva Z. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda badiiy adabiyot orqali nutqni o'stirish	142
Qodirova G. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda kitobxonlik texnologiyasini shakllantirishning muhim jihatlari	146
Саидова М.Ж. Масофавий таълим- бўлажак бошланғич синф ўқитувчисининг методик тайёргарлигини ривожлантирувчи дидактик-интеграцион восита сифатида	149

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ҲАМ СПОРТ

Абдумуталипов А.Б. Жисмоний тарбия жараёнида ҳаракат малака ва кўникмаларни технологиясини шакллантириш	156
--	-----

ТИЛ ХЭМ ЭДЕБИЯТ

ФИЛОЛОГИК ТАЪЛИМДА КРЕДИТ-МОДУЛЛИ ЎҚИТИШ МЕХАНИЗМИ

Axmedova M.E.

ТТА О'zbek va xorijiy tillar kafedراسи mudiri, dotsent

Tayanch so'zlar: ishlash, ko'nikma va malakalar, mashq turlari, o'quv topshiriqlarining ahamiyati

Ключевые слова: высшее образование, учебное задание, упражнение, вопросы, работа над текстом, навыки и квалификации, виды упражнений, важность учебных заданий.

Key words: higher education, study assignment, exercise, question, work on text, skills and qualifications, types of exercises, importance of study assignments.

Филологик ўқув жараёнини ташкил этишнинг кредит-модулли тизими куйидаги вазифаларни ижобий ҳал этиш лозим бўлади: ҳар бир модулнинг ўзлаштирилишини текшириш билан ўқув материални модулларга бўлиш; кенгроқ билимларни баҳолаш шкаласидан фойдаланиш; билимларни баҳолашнинг объективлигини такомиллаштириш; талабаларнинг тизимли мустақил ишларини семестр давомида рағбатлантириш; машғулотларда соғлом рақобатни жорий этиш. Европа университетларида ўқув йили, ўртача, 40 ҳафта давом этади. Талабанинг йилига ўқув юкламасининг умумий меҳнат интенсивлиги 60 кредитга тенглаштирилган. Шунга асосланиб, талаба 30% фоизи даромад олиши керак. Ҳозирги Европа «кредит бирлиги» ва аҳоли ўртасида бир нечта фарқлар мавжуд «академик соатлар» тизими. Биринчидан, деярли барча университетлар, академик соат умумий ишни ўз ичига олмайди, фақат аудитория ишларини ўз ичига олмайди стандарт ва ҳақиқий ўқув дастурлари. Иккинчидан, ҳар бир Европа кредитининг орқасида бирлик аслида жисмоний харажатлар эмас, балки аслида ўзлаштирилган билимлар мавжуд, аниқроғи, методик компетенциялар. Она тили таълимда фаол қўлланила бошлаган матн билан ишлаш кўникмаларини ривожлантиришда муаммоли таълим технологияси муҳим аҳамиятга эга. Ҳар қандай матн таҳлилини ўқув топшириқлари орқали муаммоли жараёнга айлантириш мумкин. Бунда савол ёки топшириқни тўғри қўйиш кифоя қилади. Бу ўринда муаммони ечиш, олинган натижаларни текшириш, уларни асл фараз билан таққослаш, олинган билим ва кўникмаларни тизимлаштириш ва умумлаштириш босқичлари муҳим ҳисобланади. Методик ёндашув. Модулларга муайян тамойилга мувофиқ бирлаштирилган бир нечта курслар (одатга қараб улар шакллантирадиган ваколатлар бўйича-

умумий илмий, инструментал, коммуникатив ва хоказо) ва кредит бирликларининг бутун сони билан «тортилиши» мумкин ва шу билан ҳал қилинади ўқув дастурини парчалаш муаммоси ва ҳатто қисман «яхлитлаш» муаммоси.

Европалик талаба келажакдаги дипломга кредит тўплаши мумкин ўзбошимчалик билан узоқ вақт давомида. Кредитларнинг тўпланиши талабага имкон беради, ўз ҳаёти давомида малака ошириш, масалан, қўшимча олий маълумот олишда. Кредитлар тўплашда талаба узоқ давом этган ўқиш жараёни, унинг ўқишидаги танаффуслари, илгари олинган кредитлари ҳам йўқолмайди. Ҳатто чегириб ташланган тақдирда ҳам баъзи сабабларга кўра, улар тўплаган кредитлар қуйидагилар бўлиши мумкин университетда ўқишни давом эттиришда фойдаланилади ва улар ҳисобга олинади қайта-қайта, бу талабага иккинчи олий маълумот олишни сезиларли даражада осонлаштиради ҳамда муайян шароитларда кредитлар талабанинг иш тажрибасини ҳисобга олишга имкон беради. Мутахассислик олий таълимнинг таркибий қисми сифатида тавсия этилган Россияда бир неча кредит-модуллар йиллик амалий фойдаланиш тажрибаси амалиётга татбиқ этилган. Кредитларни ҳисоблашнинг юқоридаги усули ушбу ёндашув тузатиш ва тушунтиришга муҳтож. Бу аслида модул туфайли эканлигини кредит тизим ўқув юкламасининг миқдори ва сарфланган вақтни кўрсатиши керак курсни ёки умуман ўқув дастурини ўзлаштириш. Бу талабанинг харажатларини ўлчаш бирлиги ўқув жараёни учун: курсни ўрганишга сарфланган вақт, унинг мураккаблик, профили ва бошқалар ҳисобга олинади. ОТМда соатлар қуйидагиларни ўз ичига олади:

- аудитория юкламаси, бу умумий миқдорнинг тахминан 50% фоизини ташкил қилади ўқиш вақти;
- талабанинг мустақил иши (ўқув вақтининг умумий миқдоридан 50% фоизи), ҳар бир маъруза соати тахминан 1,5 соатни ташкил қилиши керак мустақил иш;
- курс учун тавсия этилган адабиётларни ўқиш ва қилиш вақти эслатмалар;
- ёзма ишни бажариш вақти;
- имтиҳонларга тайёргарлик вақти. Бу вақт миқдори тахминан аудитория юкламасига тенгдир.

Амалда, кредитларни қайта ҳисоблаш пайтида кўпинча фанлардан бирига нисбатан аниқланади, кредит турли университетларда аудитория юкламаси соатлар сонига, турли йўналишларда факультетлар бир-биридан фарқ қилади ва интервалларни 1:18 учун 1:6. Бу яна бир бор намоёниш этади. Ўқув юкламасини кредитга айлантиришда механик ёндашув билан боғлиқ муаммолар юзага келади. Олий таълим дарслик ва қўлланмаларида ўқув топшириқларининг қўлланилишини мунтазам деб бўлмайди, кейинги йилларда яратилган дарслик ва қўлланмалар ўқув топшириқлари асосида яратила бошлади. Масалан, Ҳ.Жамолхонов томонидан нашр қилинган Ҳозирги ўзбек адабий тили дарслигида мавзулар сўнгида савол ва топшириқлар келтирилган. 2000 йилга қадар яратилган олий филологик таълим учун яратилган ўқув адабиётларда ўқув топшириқлари деярли учрамайди. Масалан, У.Турсунов, А.Мухторов, Ш.Раҳматуллаевларнинг 1992 йил чоп этилган Ҳозирги ўзбек адабий тили дарслигида умуман ўқув топшириқлари берилмаган. Бунда ўқув топшириқларини бажаришда талабаларнинг мустақиллик даражасига эътибор берилади: – билимни, маълумотни кўпайтириш учун махсус топшириқлар ҳам берилади; – билимларни турли нутқ вазиятларида қўллашга ўргатувчи машқ ва топшириқлар ҳам баравар қўлланилади. Она тили таълимида ўқув топшириқларини такомиллаштириш зарурати мавжуд бўлиб, унда қуйидаги лингводидактик талаблар бажарилса, ўқув топшириғи замон талабига

мос ва самарали бўлади: Бир ўқув топшириғини бажариш асносида бир нечта нутқий кўникмани ривожлантира олиш имкониятига эга бўлиши; Талабаларнинг ўқув топшириқларни амалга оширишга онгли ёндашиши, бажаришда дидактик кетма-кетликка риоя қилиши; Ўқув топшириқларини замонавий ахборот манбаларидан топиш учун сунъий интеллект билан тўғри мулоқот қила олиши; Ўқув луғатларидан мавзу доирасида унумли фойдалана олиши. Такомиллаштирилган ўқув топшириқлари муаммоли ўқитишнинг қуйидаги асосий психологик-педагогик мақсадларига мувофиқ келиши керак: Талабаларнинг фикрлаш ва қобилиятларини ривожлантириш, ижодий қобилиятларини ривожлантиришга; Талабаларнинг фаол изланиш ва мустақил масалалар ечиш жараёнида олган билим ва кўникмаларини ўзлаштиришлари, натижада бу билим ва кўникмалар анъанавий машғулотларга қараганда мустаҳкам бўлишига; Ностандарт муаммоларни кўра оладиган, ўрната оладиган ва ҳал қила оладиган талабанинг фаол ижодий шахсини тарбиялашга мос бўлиши лозим. Шундай қилиб, кредит бирликларининг роли академик билимни ўлчаш билан чекланмайди академик соатга нисбатан каттароқ бирликларда юкланади. Уларнинг таълим жараёнида фойдаланиш кенгроқ мақсадга эга. Кредит бирликлари қуйидаги методик ва дидактик талабларга эга: интизом учун нисбий аҳамиятини ҳисобга олиш турли хил аудиториялар: маърузалар, семинарлар, лабораториялар ва бошқалар ташкил қилиш; талаба томонидан ўрганилаётган муайян фаннинг аҳамиятини аниқлаш ва охирида унга ўртacha ҳисобида муайян ўқиш даврининг нисбий ҳиссасини белгилаш; талабаларни ўқиш натижалари асосида тартиблаш ва уларнинг ҳар бири учун индивидуал рейтинг ўрнатиш.

Кредитлар талабага фақат муваффақиятли натижалар асосида берилади. Ушбу фан бўйича якуний назоратни якунлаш (имтиҳон, тест, тест ёки якуний назорат иши ва бошқалар.), қониқарли баҳо қиймати таъсир қилмайди кредитлар сони. Ягона нарса шундаки, у ижобий бўлиши керак (балл паст эмас Европа рейтинг тизимидаги «Е» дан кўра). Ўқиш пайтида бакалавр ютиши керак камида 180 та кредит (йилига 60 та кредит нормасига мувофиқ уч йил) ёки камида 240 кредитлар (тўрт йил). Талаба ўқув йилида 60 дан ортиқ кредитларни ўзлаштириш ҳуқуқига эга. Бу ҳолда, муваффақиятли бажарилиши лозим ўқув дастури ва оралиқ аттестациядан ўтиб, ўқув муддати қисқартирилиши мумкин. Турли фанлар учун ўқув дастуридаги ўқув юкламасининг ҳажми катта бўлиши мумкин шундай қилиб, умуман олганда, кичик курсдаги талабалар учун вақтнинг 1/3 қисми ажратилади. аудитория иши ва 2/3-аудиториядан ташқари ишлар. Катта (якуний) курс талабалари учун, ўзлаштиришга сарфланадиган вақтнинг камида 3/4 қисми учун ажратилади. Мустақил таълим. Кредит бўлинмалари семестр бўйича ёлланади. Ҳар бири учун ўқув дастури устун, уч рақамлари қавслар ичида киритилади, қайси рақам, дарҳол, кейин амалий интизом номи. Масалан, (3:2:0). 1-рақам ривожланиш учун ажратилган кредитларнинг максимал сонини билдиради интизомнинг; 2-рақам ҳафтада ишлаш учун ажратилган академик соатларни билдиради. аудитория (маърузалар, сўровномалар, мунозаралар, намоишлар ва бунинг турли хил комбинациялари); 3-рақам ҳафтасига академик соатларда ажратилган вақтни кўрсатади амалий ишлар (лаборатория ва амалий машғулотлар, семинарлар, курс ва лойиҳалаш ишлари, чизма ва график ишлар, компьютер аудиторияда ишлаш). Бир академик соат 40-45 минут. Мумкин бўлган ёндашувлардан бири аудитория ва мустақил ўртасида меҳнат зичлигининг бундай тақсимланиши бўлиши мумкин талабалар иши: Кредит модулли тизим университетнинг кўп томонлама фаолиятини тартибга солади: ўқув дастури, ўқув режаси, дарс машғулотлар жадвали, талабалар билимини баҳолаш, даражаларни бериш, ўқиш тўловларини аниқлаш ва ҳк. Ушбу тизим ўқитувчи ва талабанинг фаолиятини ҳақиқатан ҳам баҳолашга имкон

беради, ўқитувчиларнинг иш юкласини аниқлашга ва талабаларнинг иш юкласини тартибга солишга ёрдам беради. Кредит-модул методологияси тамойилларини ўрганиш филологик таълим жараёнини эркинлигини таъминлайди. Кредит тизимида ўқув юкласини ҳисобга олишнинг ягона тизимини жорий этиш қуйидаги босқичларни ўз ичига олади: ҳар бир интизом ёки модул белгиланган юкламага эга деб фараз қилиб, модулли тизимни жорий этиш. Иш ёки қуйидагилар асосида аниқланади: – вазифалар; – олинадиган натижалар; - уларга эришиш учун ўртача талаба сарф қилиши керак бўлган вақт. – ҳар бир модулда ёки интизомда ўқитишнинг айрим турлари ва шакллари ажралиб туради.

Кредит-модулли тизим талабадан кўп ўз-ўзини назорат қилишни талаб қилади, чунки унинг ўзи ўзининг шахсий таълим дастурини режалаштириши керак, бу кўпинча замонавий ёшлар учун жуда қийин. Шунингдек, ўқув юкласининг қайта тақсимланиши туфайли талабаларнинг мустақил иши улушининг кўпайиши кузатилади, бу талабалар аниқ қониқмайди. Ўқитувчилар талабалар томонидан катта миқдордаги назарий материални, ҳатто паст даражадаги мураккабликни мустақил ўрганиш мумкин эмаслигини таъкидлашади. Демак, ўқитишнинг кредит технологияси ёрдамида аудитория иши ҳажмини камайтириш тўғридан-тўғри талабанинг мустақил ишининг аҳамияти ва мақомини оширади. Агар анъанавий ўқитиш тизимида мустақил иш ўрганилаётган ўқув курсининг умумий меҳнат интенсификациясининг учдан бир қисмини ташкил этса, у ҳолда ўқитишнинг кредит тизимида бу қисмнинг учдан икки қисмини ташкил қилади.

Хулоса ўрнида, кредит технологияси шароитида талабанинг мустақил иши таълим сифатини ошириш ва бўлажак мутахассисларни тайёрлашнинг асосий захираларидан бирига айланади. Кредит-модулли ўқитиш тизимининг жорий этилиши ўқув жараёнининг бориши, уни қайта ишлаш ва сақлаш ҳақидаги маълумотларнинг кўпайишига олиб келади. Якуний аттестация даврида профессор-ўқитувчилар деканат томонидан тайёрланган баёноتلарни тўлдирдилар, охириги якуний аттестация натижалари тўғрисидаги баёноتلар деканатга топширилади, деканат фанлар бўйича рейтинг назорати баёноتلари асосида талабанинг интеграл рейтингини белгилайди. Шунинг учун имтҳон натижаларининг муваффақиятли бўлиши учун ўқув жараёнини тегишли автоматлаштирилган ҳужжат айланиши тизими билан изчил таъминланиши керак. Шундай экан, кредит-модулли тизим таълимини ривожлантиришнинг ушбу босқичида олий таълимда кредит-модул методологиясини ташкил этишнинг устувор технологияси эмас. Бироқ, у, бошқалар сингари, ўзининг афзалликлари ва камчиликларига эга, амалда ҳаракатсизликнинг ҳақиқий сабаблари бор.

Адабиётлар:

1. Qosimova K. , Matchonov S.M, G'ulomova X., Yo'ldosheva Sh., Sariyev Sh. Ona tili o'qitish metodikasi Boshlang'ich ta'lim fakulteti talabalari uchun darslik]. — T.: «NOSHIR», - 2009. 18-b.
2. Husanov N., Xo'jaqulova R., Dilmurodova N. O'zbek tili: Darslik (Iqtisodiyot oliy o'quv yurtlarining bakalavr bosqichi umumiy guruh talabalari uchun) - Toshkent moliya instituti, 2019. 528 b.
3. F.Хамроев Она тили ўқитишнинг самарали усуллари. Ўқитувчилар учун методик қўлланма. –Т.: Баёз нашриёти. 2018. 9-б.
4. Гуломов А., Неъматов Ҳ. Она тили таълими мазмуни. –Т.: Ўқитувчи, 1996. – 23-б.
5. Жамолхонов Ҳ. Ҳозирги ўзбек адабий тили дарслик. –Т., 2014. 96-б.
6. Қодиров М., Неъматов Ҳ. Менглиев Б. Ва бошқ. Она тили 8-синфлар учун дарслик. – Т.: Чўлпон. 2019. 6-б.
7. Турсунов У., Мухторов А., Раҳматуллаев Ш. Ҳозирги ўзбек адабий тили Олий ўқув юртлари филология факультетлари талабалари учун дарслик қайта ишланган, тўлдирилган учинчи нашр. –Т., 1992. 400 б.

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагогикалық
илим-изертлеу институтының Ж. Орынбаев атындағы
Қарақалпақстан филиалы

**«МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ
БИЛИМЛЕНДИРИЎ» № 3/4**

Нөкис — 2022

Басып шығыуға жууапкер:

А. Тилегенов

Баспаға таярлаган:

А. Тилегенов, Н. Абдукаримов

Оригинал-макеттен басыуға рухсат етилди 29.06.2022. Форматы 60x84¹/₁₆
«Таймс» гарнитурасында офсет усылында басылды.
Шәртли б.т. Нашр. т. Нусқасы 2000. Буйыртпа №

«NISO POLIGRAF» ШК босмахонасида босилди.
Тошкент ш., Ҳ. Бойқаро, 51